

จดหมายข่าว

สภากษัตริย์ปกเกล้า

King Prajadhipok's Institute | www.kpi.ac.th

ISSN 0503-2080

สถาบันวิชาการชั้นนำด้านการพัฒนาประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ธรรมาภิบาล และสันติวิธี มุ่งนำความรู้สู่สังคม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

สถาบันพระปกเกล้า อบรมวิทยากรตัวคุณ
สร้างวิถีพลเมืองกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย .. หน้า 2

เด่นในฉบับ

ศัพท์การเมือง ..
“มึนเนี่ยน” กับการนำมาใช้ในบริบท
ของการเมืองไทย .. หน้า 4

ผู้แทนทางการเมืองแบบอาสา (advocated)
.. หน้า 6

ใต้ฟ้าประชาธิปไตย ..
ชีวิตครอบครัวของพระองค์ .. หน้า 11

จดหมายข่าวสถาบันพระปกเกล้า

King Prajadhipok's Institute Newsletter

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลงานของสถาบัน
2. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ทางคณะผู้จัดทำยินดีที่จะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่มีประโยชน์ หรือนำสนใจต่อสาธารณชนและขอสงวนสิทธิ์ในการสรุปย่อ ตัดทอน หรือเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ความเห็นและทัศนะในแต่ละเรื่องเป็นของผู้เขียน ซึ่งทางคณะผู้จัดทำและสถาบันพระปกเกล้าไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

คณะที่ปรึกษา

นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ
ดร.ถวิลวดี บุรีกุล
รศ.ดร.อิสระ เสรีวัฒนวุฒิ
นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์
ดร.สติตร์ ธนานิธิโชติ
นางสาวสุพรรณิ งามวุฒิกุล
นางกาญจนา ศรีปัดดา
นางสาวธีรพรรณ ใจมั่น
นายภควัต อัจฉริยะปัญญา
ดร.ศรีณัฐ หมั่นทรัพย์
นางณัชชาภัทร อมรกุล
นางธนัชฐา สุขะวัฒนะ

บรรณาธิการ

นายณัฐพงศ์ รอดมี

กองบรรณาธิการ

นางสาววรรรัตน์ ชัยชนะ
นางสาวชยานิษฐ์ ไกรจิราลักษณ์
นางสาวเกษณี ธนการศักดิ์
นางนรารรณ อธิวาสนพงษ์
นางสาวปรารณา ทองรักษ์
นายรัชชดลธ์ รัตนวิเชียร

ประสานงานการผลิต

นายฉัตรชัย วิทยานนท์

ที่ตั้งสถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ 120 หมู่ 3 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 5 (โซนทิศใต้) ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์ 0-2141-9754 โทรสาร 0-2143-8181
www.kpi.ac.th

สถาบันพระปกเกล้าเป็นสถาบันทางวิชาการแห่งชาติซึ่งเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับดูแลของประธานรัฐสภาเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภาและไม่ใช่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

พิมพ์ที่ ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

6 ซอย 1 กาญจนานิกะ 4 แขวงออเงิน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220
โทรศัพท์ 08-1655-8606

สถาบันพระปกเกล้าจัด อบรมวิทยากรตัวคุณ สร้างวิถีพลเมืองกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย

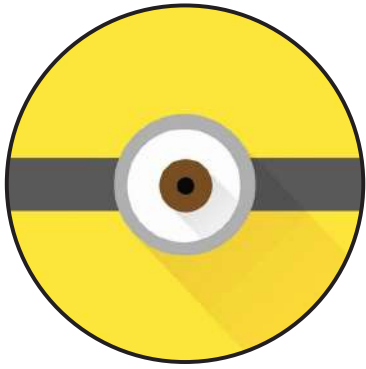
เมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2567 สถาบันพระปกเกล้า โดยสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง จัดอบรมสร้างวิทยากรตัวคุณ หลักสูตรวิถีพลเมืองกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประจำปี 2567 โดยกิจกรรมในวันแรก เป็นพิธีเปิดการอบรมและปฐมมนิเทศ ได้รับเกียรติจาก อาจารย์วิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า เป็นประธานกล่าวเปิดงานและ

บรรยายพิเศษ หัวข้อ “สถาบันพระปกเกล้ากับการพัฒนาวิทยากรเพื่อสร้างวิถึพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ความสำคัญว่า “หลักสูตรวิถึพลเมืองกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มุ่งเน้นการให้ความรู้ผ่านวิทยากรตัวคุณซึ่งประกอบด้วย กรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า และเครือข่ายของศูนย์พัฒนาการเมือง ซึ่งมีต้นทุนความรู้ ความเข้าใจ มีความพร้อมในการขยายองค์ความรู้ในการส่งเสริมวิถึพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สามารถนำความรู้ทักษะกระบวนการต่างๆ ไปถ่ายทอด และเผยแพร่ให้กับเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชนเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนของตนเองต่อไป”

นอกจากนี้ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ยังกล่าวด้วยว่า “สถาบันพระปกเกล้า เห็นความสำคัญของเครือข่ายพลเมือง ด้วยการสร้างวิทยากรตัวคุณ เพื่อขับเคลื่อนการเมืองภาคพลเมือง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาสังคมอย่างแท้จริง” จากนั้น ผู้เข้ารับการอบรม ได้รับฟังการบรรยายพิเศษ เรื่อง “การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” โดย ศาสตราจารย์ พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ ประธานกรรมการพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และการบรรยาย เรื่อง “การสร้างสื่อหรือบทเรียนแบบปลายเปิดสู่การเป็นวิทยากรมืออาชีพ” โดย อาจารย์ กุเกียรติ ภูมิรัตน์ ที่ปรึกษาเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ด้านการส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง นอกจากนี้ยังได้รับเกียรติจาก นายณัฐพงศ์ รอดมี ผู้ช่วยเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า และ ดร. ศรัณยู หมั่นทรัพย์ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง ร่วมทักทายผู้ฝึกอบรมในโครงการดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ รูปแบบการอบรมตลอดทั้ง 3 วัน ประกอบด้วย การปาฐกถาพิเศษโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การบรรยายแบบมีส่วนร่วม การอภิปรายระดมความคิดเห็น สาธิตการสอน การฝึกปฏิบัติการเป็นวิทยากร และการศึกษาดูงาน โดยมุ่งที่จะให้ผู้เข้ารับการศึกษาก่อเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองและข้อมูลระหว่างผู้เรียนและวิทยากรอย่างเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้สูงสุด

ศัพท์การเมือง ..

“มินเนียน” กับการนำมาใช้ ในบริบทของการเมืองไทย

คำว่า “มินเนียน” ถูกอธิบายและสรุปความหมายโดยสำนักข่าวออนไลน์หลายสำนัก ซึ่งเผยแพร่เนื้อหาว่าด้วยสรุปคำศัพท์ที่พบในการชุมนุมและความหมาย เช่น ไทยรัฐออนไลน์ได้ให้นิยามคำว่า “มินเนียน” ว่า “กลุ่มผู้เดินทางมาร่วมชุมนุมที่สวมใส่เสื้อเหลือง ผสมสั้นเกรียน เดินทางมากับรถบรรทุกสีเขียวของทหาร” มติชนออนไลน์ให้ความหมายว่า “เสื้อเหลืองหัวเกรียน” ในขณะที่เว็บไซต์กระปุกดอทคอมได้ให้ความหมายอย่างครอบคลุมที่สุดว่า “กลุ่มคนใส่เสื้อเหลืองที่โดยสารมากับรถบรรทุกสีเขียวของราชการ รวมถึงกลุ่มคนใส่เสื้อสีเหลืองผสมเกรียนด้วย” อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการเผยแพร่เนื้อหาเหล่านี้ ความหมายของ “มินเนียน” จากฝ่ายต่อต้านรัฐบาลก็ขยายกว้างขึ้น เช่น การเรียกกลุ่มข้าราชการที่เดินขบวนแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์ว่าเป็น “มินเนียน” หรือการใช้คำว่า “มินเนียน” ในลักษณะกล่าวโดยรวมเหมือนคำว่า “สลัม” เช่น มีการกล่าวว่าหาดใหญ่เป็นเมืองหลวงของ “มินเนียน” นอกจากนี้ หากมีเจ้าหน้าที่รัฐนอกเครื่องแบบซึ่งปรากฏตัวในบริเวณการชุมนุม แม้ไม่ได้สวมใส่เสื้อสีเหลืองก็ยังคงถูกเรียกว่า “มินเนียน” ด้วยเช่นกัน มีข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างตัวละคร Minion กับการใช้คำว่า “มินเนียน” เพื่อสื่อถึงกลุ่มผู้ชุมนุมฝ่ายตรงข้ามและเจ้าหน้าที่รัฐ ที่นอกจากเรื่องสีเหลือง การอยู่เป็นกลุ่ม-ฝูงจำนวนมาก และทำอะไรตาม ๆ กัน ที่เป็นลักษณะของตัวละครในแอนิเมชันแล้ว ยังมีนัยยะถึงสถานะของ “มินเนียน” ที่เป็นลูกน้องหรือ “ลูกกระจอก” ที่ต้องเชื่อฟังอย่างเคร่งครัดทำตามคำสั่งของหัวหน้าอย่างเด็ดขาด ซึ่งในตอนนี้ถูกนำมาเชื่อมโยง

เข้ากับรัฐบาลและสถาบันกษัตริย์

นอกจากนี้ ยังมีการเผยแพร่เนื้อหาว่าด้วยตัวละครนี้บนสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ในช่วงที่มีการใช้คำนี้ทางการเมืองอย่างแพร่หลาย ซึ่งเน้นย้ำถึงความน่าขัน-การกระทำของตัวละคร Minion ในภาพยนตร์ที่มีลักษณะทำตามกัน เชื่อฟัง และการสร้างความเดือดร้อนให้แก่หัวหน้าที่เหล่า Minions รับใช้ รวมถึงการกล่าวถึงความ เป็น “ผู้ร้าย” ของหัวหน้าของกลุ่ม Minion ซึ่งตามเนื้อเรื่องแล้ว Minion มีเป้าหมายตามหาหัวหน้าที่เป็น “วายร้าย” เพื่อคอยรับใช้และเมื่อขาดหัวหน้าแล้ว Minion จะรู้สึกห่อเหี่ยว ไร้เป้าหมายในชีวิต ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพาดพิงถึงอำนาจรัฐ หรืออุดมการณ์ฝั่งรัฐและผู้สนับสนุน

การนำเอา “มินเนียน” มาใช้ในการเรียกขานเพื่อสื่อถึงมวลชนและเจ้าหน้าที่รัฐ สะท้อนให้เห็นบทบาทของวัฒนธรรมมวลชน (popular culture) ของฝ่ายต่อต้านรัฐบาล ซึ่งมีสัดส่วนเป็นคนรุ่นใหม่จำนวนมาก โดยการเชื่อมโยงเอาตัวละครการ์ตูนมาใช้เป็นศัพท์ทางการเมืองเหมือนกับชื่อตัวละครหรือสิ่งอ้างอิงกับวัฒนธรรมร่วมสมัยต่าง ๆ การนำเอาสีเหลืองซึ่งเป็น “สีมงคล” และอุดมการณ์ความจงรักภักดีมาเชื่อมโยงกับความน่าขบขันหรือสถานะความเป็น “ลูกสมุน” ของอำนาจรัฐเพื่อล้อเลียนหรือสื่อถึงความจงรักภักดีเทิดทูน “อย่างไม่ลืมหูลืมตา” หรือสถานะของมวลชน-เจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ต่ำกว่าหน่วยงานรัฐและสถาบันกษัตริย์ โดยอ้างอิงถึงลักษณะของตัวละคร Minion ในภาพยนตร์

ที่มา : ฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า

สถาบันพระปกเกล้า จัดสัมมนาแถลงผลการศึกษาวิจัยและรับฟังความคิดเห็น **“การประเมินผลการปฏิรูปประเทศไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560”**

วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567 สถาบันพระปกเกล้า จัดสัมมนาแถลงผลการศึกษาวิจัยและรับฟังความคิดเห็น “การประเมินผลการปฏิรูปประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” นำเสนอผลการศึกษาวิจัย (ร่าง) รายงานการศึกษาประเมินผลการปฏิรูปประเทศฯ โดย ดร.ถวิลวดี บุรีกุล รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า และหัวหน้าโครงการฯ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพล สมพงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานวิภา อินทรทัต ซึ่งมีการวิพากษ์รายงานการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ประธานกรรมการนโยบายองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) ศาสตราจารย์กิตติคุณสุริชัย หวันแก้ว อดีตผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป ประธานคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปเพื่อแก้ความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ รับฟังความคิดเห็นต่อร่างรายงานการศึกษา โดย นางสาว ปัทมา สุบกำปัง นักวิจัย และ ดร.เลิศพร อุดมพงษ์ นักวิจัย

นอกจากนี้ ยังได้รับเกียรติจาก นายณัฐพงศ์ รอดมี ผู้ช่วยเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า แชะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร

และคณะกรรมการการสามัญวุฒิสภา คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในคณะกรรมการการสามัญวุฒิสภา หน่วยงานที่นำแผนปฏิรูปไปปฏิบัติ เช่น หน่วยงานของรัฐ เอกชน องค์กรอิสระ องค์กรต่าง ๆ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายปฏิรูปประเทศ เช่น คณะกรรมการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ นักวิชาการ นักวิชาการจากสถาบันวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป คณะผู้ศึกษาวิจัยทั้งในภาพรวมและรายละเอียด ภาคเอกชน สื่อสารมวลชน ภาคประชาสังคม และประชาชน ให้ความสนใจเข้าร่วมรับฟังให้ความเห็นในประเด็นดังกล่าว ทั้ง Online และ Onsite

ทั้งนี้ เพื่อนำเสนอร่างรายงานการศึกษาวิจัย และรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัยปฏิรูปประเทศ เรื่อง การประเมินผลการปฏิรูปประเทศไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อสร้างความตระหนักรู้และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนสาธารณะเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะที่ก่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศที่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แก่วุฒิสภา และหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศและนโยบายสาธารณะ

ผู้แทนทางการเมืองแบบอาสา (advocated)

ผู้แทนทางการเมืองแบบอาสา (advocated) หมายถึง ผู้แทนที่อาสาตนต่อพลเมืองในเขตเลือกตั้งเพื่อทำหน้าที่ รวบรวมและประมวลความเห็น/เจตนาที่แตกต่าง หลากหลายในเขตเลือกตั้ง และนำข้อเสนอมาสู่การตัดสินใจ สาธารณะโดยที่ผู้แทนยังมีความสามารถในการไตร่ตรอง และตัดสินใจด้วยตนเองได้ ทั้งนี้ผู้แทนทางการเมือง แบบอาสาต้องมีความเหมือนหรือมีลักษณะร่วมกับ พลเมืองในเขตเลือกตั้งของตน แนวคิดผู้แทนทางการเมือง แบบอาสาพยายามเข้ามาแก้ไขข้อบกพร่องจากการ ถกเถียงระหว่างแนวคิดความเป็นผู้แทนทางการเมืองเดิม ทั้งแบบตัวแทน (delegation) และแบบที่ได้รับมอบหมาย (trustee) ดังที่ ซูซาน โดวี (Suzanne Dovi) ได้เสนอว่า ทั้งสองความคิดมีความแตกต่างกันทั้งในการพิจารณา ปัญหาและข้อเรียกร้องต่อบทบาทของผู้แทน โดยกรอบคิด แบบตัวแทนมองว่าผู้แทนควรยึดเอาความพึงพอใจของ ผู้ออกเสียงเลือกตั้ง ขณะที่กรอบคิดแบบที่ได้รับมอบหมาย มองว่าผู้แทนควรยึดถือการใช้วิจารณญาณของตนเอง ในการตัดสินใจเพื่อให้เกิดชุดของการกระทำที่เหมาะสม

ในการทำความเข้าใจแนวคิดผู้แทนทางการเมืองแบบ อาสาควรพิจารณาจากปัญหาแนวคิดความเป็นผู้แทน ทางการเมืองแบบตัวแทนและแบบที่ได้รับมอบหมาย ที่มีอยู่รวมถึงอธิบายแนวคิดผู้แทนทางการเมืองแบบ อาสา

ปัญหาแนวคิดความเป็นผู้แทนทางการเมืองแบบ ตัวแทนและแบบที่ได้รับมอบหมาย

จากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของยุโรปยุค โบราณตั้งแต่โรมันโบราณ ยุคกลาง จนมาถึงยุคสมัยใหม่ ได้ส่งผลต่อแนวคิดและการวางแนวปฏิบัติของผู้แทน ที่สามารถแบ่งออกเป็นสองแนวคิดหลัก คือ ผู้แทน ทางการเมืองแบบตัวแทน (delegation) และผู้แทน ทางการเมืองแบบที่ได้รับมอบหมาย (trustee) อย่างไรก็ตามแนวคิดผู้แทนทางการเมืองที่มีอยู่ก็ยังมีข้อถกเถียง ในเชิงความคิด วนัส ปิยะกุลชัยเดช และเอกรวิร์ มีสุข (2566) เสนอว่าในเชิงความคิดมีข้อถกเถียงสามด้าน คือ

ที่มา : ฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า

1. ปัญหาในความเป็นผู้แทน เนื่องจากประชาชนในเขตเลือกตั้งมีความแตกต่างกันทางเพศ วัย ฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา การรวมกลุ่ม ฯลฯ ผู้แทนทางการเมืองที่มาจากเลือกตั้งจะแทนความแตกต่างหลากหลายในเรื่องใดและเป็นตัวแทนสิ่งใดให้กับผู้เลือกตั้งในเขต
2. การเป็นผู้แทนทางการเมืองเป็นสิ่งที่สมควรมีหรือไม่ เนื่องจากมีข้อถกเถียงที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างฝ่ายที่สนับสนุนการมีอยู่และความจำเป็นของผู้แทนกับฝ่ายที่มองว่าการมีผู้แทนทางการเมืองเป็นเรื่องที่ไม่ควรมีเพราะผู้แทนทางการเมืองที่ทำหน้าที่ออกกฎหมายว่าแทนประชาชนเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยและทำให้ผู้ออกเสียงเลือกตั้งกลายเป็นทาสของผู้แทน
3. บทบาทผู้แทนทางการเมือง ที่มีความแตกต่างกันระหว่างแนวคิดผู้แทนแบบเป็นตัวแทน (delegate) แนวคิดผู้แทนแบบได้รับมอบหมาย (trustee) และแนวคิดความเป็นผู้แทนทางการเมืองแบบอาสา (advocated)

ผู้แทนแบบเป็นตัวแทน (delegate) มองบทบาทของผู้แทนควรทำหน้าที่สะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของคนในเขตเลือกตั้งของตนอย่างตรงไปตรงมา แตกต่างจากผู้แทนแบบได้รับมอบหมาย (trustee) มองว่าผู้แทนควรใช้วิจารณญาณและการไตร่ตรองของตนเองเพื่อตัดสินใจในประเด็นสาธารณะเพื่อประโยชน์ในกิจการบ้านเมือง ผู้เขียนเห็นว่าการแยกสองแนวคิดนี้ทำให้เกิดความแตกต่างกันในความคาดหวังของคนที่มีต่อบทบาทของผู้แทน และในวิธีการประเมินค่าบทบาทของผู้แทน โดยด้านบทบาทของผู้แทนจะพบว่าผู้แทนแบบตัวแทนก็มีข้อกังขาว่าความคิดหรือความเห็นของผู้ออกเสียงเลือกตั้งที่ผู้แทนนำเสนอมาจะเป็นประโยชน์สาธารณะจริงหรือไม่

และผู้แทนที่แม้จะมาจกเขตเลือกตั้งหนึ่งแต่ต้องเข้ามาตัดสินใจในประเด็นสาธารณะที่กระทบต่อคนโดยรวมทั้งประเทศจะเหมาะสมหรือไม่หากเขาเอาผลประโยชน์เฉพาะเขตเลือกตั้งตนมาใช้ตัดสินใจนโยบายในภาพรวมขณะที่ผู้แทนแบบได้รับมอบหมายก็ถูกตั้งคำถามว่าการที่เขาสามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระและแยกขาดจากความต้องการของผู้ออกเสียงเลือกตั้ง จะก่อให้เกิดปัญหาการควบคุมและความรับผิดชอบของผู้แทนที่มีต่อผู้ออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนด้านการประเมินค่าจะพบว่าผู้แทนแบบเป็นตัวแทนจะมีข้อจำกัดว่าจะประเมินว่าผู้แทนได้แทนความคิดและผลประโยชน์ใดของประชาชนในเขตเลือกตั้ง ขณะที่ผู้แทนแบบได้รับมอบหมายก็มีข้อจำกัดว่าจะประเมินได้อย่างไรว่าสิ่งที่พวกเขาไตร่ตรองและตัดสินใจเพื่อประโยชน์สาธารณะนั้นเป็นประโยชน์จริง ๆ

นอกจากนี้ผู้แทนทางการเมืองในทางปฏิบัติก็มีข้อถกเถียงถึงการทำหน้าที่ของพวกเขาเนื่องจากในการวิเคราะห์บทบาทของผู้แทนจะพบว่าได้รับอิทธิพลจากสองปัจจัย คือ หนึ่ง อิทธิพลจากบทบาทหลัก (core roles) ที่ถูกกำหนดโดยบทบาททางสังคม และ สอง อิทธิพลจากบทบาทเชิงพฤติกรรม (behavioural roles) ที่มาจากการทำงานในแต่ละวันของผู้แทนแต่ละคน อิทธิพลทั้งสองด้านนี้ได้ส่งผลซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องในการหล่อหลอมตัวผู้แทนทางการเมืองและส่งผลต่อบริบททางการเมือง จนในท้ายที่สุดจะเป็นตัวกำหนดในการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติของผู้แทนทางการเมืองที่เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติอย่างลึกซึ้ง การทำความเข้าใจผู้แทนทางการเมืองเชิงปฏิบัติสามารถเชื่อมโยงกับการเข้าใจแนวคิดผู้แทนทางการเมืองในเชิงทฤษฎีที่แบ่งตามประเภทบทบาทผู้แทนโดยแท้ (purely representational roles) ทั้งแบบตัวแทนและแบบได้รับมอบหมาย และประเภทตัวแบบเชิงการเมือง (politico model) ที่เข้าใจผ่านแบบแผนที่ประนีประนอมที่ผสมเอาบทบาททั้งแบบตัวแทนและแบบได้รับมอบหมายเข้าด้วยกัน ในการศึกษาต่าง ๆ ที่นำเสนอ

หลักฐานเชิงประจักษ์แสดงถึงความต่อเนื่องและกลยุทธ์ของการเปลี่ยนจุดยืนของผู้แทนแต่ละคน ผู้แทนทางการเมืองที่เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติมีแบบแผนการเปลี่ยนบทบาทที่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเชิงบริบทและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สมาชิกสภานิติบัญญัติสามารถปรับเปลี่ยน “ชุดของบทบาท” (set of roles) ที่ขึ้นอยู่กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง นอกจากนี้ การแบ่งประเภทของบทบาททางนิติบัญญัติสามารถพิจารณาผ่านแนวทางเชิงกลยุทธ์ (strategic approach) ที่ผู้แทนสามารถกำหนดชุดของกลยุทธ์ที่ปรับประยุกต์ใช้ตามกรอบเชิงสถาบันและปรับใช้ตามความพึงพอใจเชิงบุคคล แนวคิดนี้สามารถใช้ประสานการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคาดหวังที่ปัจเจกบุคคลมีต่อผู้แทนภายใต้กฎและข้อจำกัดเชิงสถาบันที่แตกต่างกัน แนวทางวิเคราะห์นี้ใช้ศึกษากลยุทธ์เชิงนิติบัญญัติที่เกิดขึ้นในบริบทสถาบันที่แตกต่างกัน และพิจารณารวมถึงความขาดแคลนของสินค้าเชิงสถาบันที่ผู้แทนที่เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติต้องการ (the goods that parliamentarians seek) เช่น โอกาสที่ได้รับเลือกเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งอีกครั้ง โอกาสที่ได้รับการเลือกตั้งใหม่อีกครั้ง การเลื่อนตำแหน่งของตนในพรรคการเมืองหรือการมีตำแหน่งใหม่ ๆ ในฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

จากการพิจารณาถึงผู้แทนทางการเมืองในทางปฏิบัติ ทำให้เห็นถึงปัจจัยทางการเมืองและสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาบทบาทของผู้แทน ในงานของ Magnus Blomgren และ Olivier Rozenberg (2012) ชื่อ Bringing Parliamentary Roles back เสนอว่ามีตัวแปรทางการเมืองและสังคมที่ส่งผลแตกต่างกันต่อผู้แทนแบบตัวแทนและผู้แทนแบบได้รับมอบหมาย

ความหมายของผู้แทนทางการเมืองแบบอาสา

จากข้อจำกัดของผู้แทนทางการเมืองแบบตัวแทน (delegation) และผู้แทนทางการเมืองแบบได้รับ

มอบหมาย (trustee) ทางแนวคิดและทางปฏิบัติการเสนอแนวคิดใหม่ของผู้แทนทางการเมืองจึงเป็นโจทย์สำคัญหนึ่งของนักทฤษฎีและนักปฏิบัติ ทั้งนี้ นาเดีย อูร์บินาทิ (Nadia Urbinati) ได้เสนอแนวคิดผู้แทนทางการเมืองแบบอาสา (advocated) เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างผู้แทนทางการเมืองกับประชาชนในเขตเลือกตั้ง โดยเริ่มทำความเข้าใจใหม่ว่ากระบวนการทางการเมืองของสองฝ่ายมีความต่อเนื่องและไม่สิ้นสุดเพียงการจบการเลือกตั้ง ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมกันส่งผ่านและเสนอ กลั่นกรอง ผสาน หรือ แม้แต่วิพากษ์ความต้องการและความเห็นระหว่างกัน เพื่อให้การถ่ายทอดเจตจำนงของประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่หลุดหายไปเนื่องจากกระบวนการเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว แนวคิดผู้แทนทางการเมืองแบบอาสามีลักษณะอยู่ 2 ประการ ได้แก่

1. กระบวนการในทางแทนเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่แทน (the representation) และสิ่งที่ถูกแทน (the represented) โดยมองว่ากระบวนการแทนของสองสิ่งนี้ไม่ได้สิ้นสุดไปพร้อมกับการเลือกตั้งแต่เป็นการเริ่มกระบวนการแทนในขั้นตอนต่อไปที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้แทนและผู้ถูกแทนอย่างต่อเนื่อง แนวคิดของผู้แทนทางการเมืองแบบอาสาได้เปลี่ยนวิธีการมองประเด็นปัญหาของผู้แทนทางการเมืองจากเดิมที่มุ่งเน้นว่าจะรับผิดชอบต่อเสียงของผู้ใด (ที่เป็นข้อจำกัดของแนวคิดผู้แทนแบบตัวแทน) ให้มองที่ภารกิจของพลเมืองผู้เลือกตั้งแทน การเลือกตั้งจึงเป็นเพียงแต่กระบวนการสร้างตัวเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ประชาสังคมและสังคมการเมือง ความเป็นผู้แทนทางการเมืองจึงทำหน้าที่ทั้งการส่งผ่านความคิดและความเห็น และเป็นพื้นที่การต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ระหว่างอุดมการณ์ที่แตกต่างกันที่จะมามีอิทธิพลต่อผู้แทนการเมือง นอกจากนี้

การให้พลเมืองผู้ออกเสียงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งมีภารกิจย่อมหยาบความว่าพวกเขาควรมีเครื่องมืออื่นที่หลากหลายในการกำกับผู้แทนทางการเมืองของตน เช่น การใช้กระบวนการถอดถอนและการแสดงประชามติ เครื่องมือเหล่านี้ช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์และกระบวนการที่ต่อเนื่องของการเป็นตัวแทนและทำให้การเลือกตั้งไม่ได้เป็นเพียงแต่การแต่งตั้งผู้มีอำนาจทางการเมืองและสร้างการเป็นทาส

2. ความรับผิดชอบและบทบาทของผู้แทนทางการเมือง ผู้แทนทางการเมืองแบบอาสาสามารถไต่ตรองโดยอาศัยเหตุผลได้ แต่การไต่ตรองและให้เหตุผลของผู้แทนไม่จำเป็นต้องมีลักษณะแบบเดียวกับผู้พิพากษาที่สามารถวินิจฉัยชี้ขาดโดยสมบูรณ์ แต่เป็นการให้เหตุผลตามสิ่งที่พยายามนำเสนอโดยพลเมืองในเขตเลือกตั้ง แต่เนื่องจากผู้แทนตามแนวคิดแบบอาสายังคงเชื่อมโยงกับพลเมืองในเขตเลือกตั้งตามความพยายามในการสร้างอิทธิพลของพลเมืองในเขตเลือกตั้ง ผู้แทนทางการเมืองจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ของกลุ่มต่าง ๆ ที่พยายามเข้ามามีอิทธิพลต่อตนด้วยความรับผิดชอบและบทบาทของผู้แทนทางการเมืองแบบอาสาจึงเป็นการประนีประนอมเชิงความคิดระหว่างผู้แทนแบบตัวแทนและแบบได้รับมอบหมาย

อย่างไรก็ตามแม้แนวคิดความเป็นผู้แทนทางการเมืองแบบอาสาจะพยายามหนึ่งเพื่อแก้ไขปมปัญหาเชิงแนวคิดและเชิงปฏิบัติของผู้แทนทางการเมือง แต่ปัญหาของผู้แทนทางการเมืองก็ยังคงอยู่และเป็นโจทย์การศึกษาที่สามารถพัฒนาและถูกศึกษาในอนาคตอยู่สามด้าน คือ หนึ่ง ปัญหาการออกแบบสถาบันแบบผู้แทนที่เหมาะสมภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

ทำให้นักรัฐศาสตร์มีข้อเสนอการพัฒนากลไกและโครงสร้างสถาบันแบบตัวแทนในหลายรูปแบบรวมถึงข้อกังวลต่อระบอบการเมืองแบบไม่เป็นประชาธิปไตยหรือระบอบผสม (Hybrid regime) ที่ปรับประยุกต์เอาสถาบันแบบตัวแทนเพื่อกระชับอำนาจเหนือประชาชนสอง ปัญหาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกทำให้กลายเป็นชายขอบอันเนื่องจากสถาบันแบบตัวแทนเนื่องจากสถาบันแบบตัวแทนต้องรวบรวมเอาความเห็นมุมมอง และผลประโยชน์ของคนกลุ่มต่าง ๆ ทำให้การปฏิรูปสถาบันแบบตัวแทนจึงมุ่งแก้ไขปัญหาไม่ได้สัดส่วนของการเป็นตัวแทนที่เกิดขึ้นในอดีต และการศึกษาปัญหาการลดทอนความรับผิดชอบของผู้แทนทางการเมืองรวมถึงการศึกษาว่าสถาบันแบบผู้แทนได้ทำให้ผลประโยชน์ ความคิดเห็น และมุมมองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยถูกทำให้กลายเป็นชายขอบอย่างไร และ สาม ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้แทนและประชาธิปไตย เนื่องจากเมื่อพิจารณาทางประวัติศาสตร์จะเห็นว่าความเป็นผู้แทนทางการเมืองเป็นสิ่งที่อยู่ตรงกันข้ามกับความเป็นประชาธิปไตยเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ระบบประชาธิปไตยทางตรง (direct democracy) ที่ประชาชนเข้ามาตัดสินใจและปกครองโดยตรงดังที่เกิดในการปกครองยุคโบราณและการกระทำของผู้แทนในการปกครองแบบประชาธิปไตยตัวแทนไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับการเป็นตัวแทนในระบอบประชาธิปไตยเสมอไป การถกเถียงถึงความหมายและวิธีการของการมีความเป็นตัวแทนแบบประชาธิปไตย (democratic representation) ที่ทำให้สถาบันแบบตัวแทนกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของสถาบันประชาธิปไตยจึงสำคัญ ซึ่งโจทย์ทั้งสามด้านข้างต้นยังเป็นประเด็นที่ต้องใช้คำนี้ในการพัฒนาแนวคิดและวิถีปฏิบัติของผู้แทนทางการเมืองที่ไปไกลกว่าแนวคิดความเป็นผู้แทนทางการเมืองเดิมทั้งแบบตัวแทนและแบบที่ได้รับมอบหมาย

สถาบันพระปกเกล้า เปิดการอบรม หลักสูตรประธานสภาเทศบาลยุคใหม่ ในบริบทการพัฒนาเมืองอย่างสร้างสรรค์ รุ่นที่ 2

เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567 วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า ร่วมกับสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย จัดพิธีเปิดหลักสูตรประธานสภาเทศบาลยุคใหม่ในบริบทการพัฒนาเมืองอย่างสร้างสรรค์ รุ่นที่ 2 ณ ห้องภูวนาถ ประชาธิปก สถาบันพระปกเกล้า พิธีเปิดได้รับเกียรติจาก นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า เป็นประธานกล่าวเปิดการอบรม โดยมี นายภควัต อัจฉริยปัญญา ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น กล่าวรายงานฯ ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าว ยังได้รับเกียรติจาก นายพิบูลย์ หัตถกิจโกศล เลขาธิการสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย กล่าวต้อนรับผู้เข้ารับการอบรม โดยความสำคัญของการเปิดการศึกษาอบรมว่า “สมาชิกสภาเทศบาล” ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน สะท้อนความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รับฟังปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน ตลอดจนข้อร้องเรียนต่าง ๆ ของประชาชน รวมทั้งแก้ไขปัญหา ตรวจสอบ และควบคุมฝ่ายบริหารตามหลักการถ่วงดุลอำนาจในระบบรัฐสภา จึงถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานของเทศบาล สถาบันพระปกเกล้า

เล็งเห็นความสำคัญของผู้บริหารและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากนั้นเป็นการบรรยาย หัวข้อ “นักการเมือง : ความหวังและความคาดหวัง” โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อิสระ เสรีวัฒนวุฒิ รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ทั้งนี้ หลักสูตรประธานสภาเทศบาลยุคใหม่ในบริบทการพัฒนาเมืองอย่างสร้างสรรค์ ได้กำหนดจัดขึ้นทั้งหมด 3 รุ่น ในเดือนมกราคม – มีนาคม 2567 เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจต่อบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล และภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสภาท้องถิ่น และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล อันจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งสู่การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของฝ่ายสภาท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพและสร้างสรรค์ รูปแบบการจัดการศึกษาอบรม ประกอบด้วย การบรรยายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ การนำเสนอกรณีศึกษา การวิเคราะห์ปัญหา และการสัมมนา เพื่อเปิดโอกาสให้วิทยากรและผู้เข้ารับการศึกษามีโอกาสในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง โดยรุ่นที่ 2 มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 87 คน

ปกเกล้าธรรมราชา ..

ชีวิตครอบครัวของพระองค์

หลังจากทรงอภิเษกสมรส สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา และหม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณีพระชายาเสด็จมาประทับ ณ วังสุโขทัย พระตำหนักที่ประทับมีขนาดพอเหมาะแก่พระอัยยาคีคือไม่ใหญ่มาก และมีสนามกว้างหน้าพระตำหนัก

อาจกล่าวได้ว่าหลังจากทรงอภิเษกสมรส ทรงดำเนินพระจริยาวัตรเฉกเช่นสามัญภรรยา นายทหารทั่วไป ระหว่างที่สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา เสด็จไปทรงราชการทหารในตอนกลางวัน พระชายาทรงดูแลความเรียบร้อยที่วัง เช่น เสด็จลงสวน ทรงเก็บดอกไม้มาปักตกแต่งภายในพระตำหนักให้สดชื่น เมื่อเสด็จราชการและเสด็จกลับมาในช่วงเย็นทั้งสองพระองค์ก็จะทรงกีฬา เช่น เทนนิสด้วยกัน

ภาพชีวิตครอบครัวของทั้งสองพระองค์จึงเป็นภาพของความรัก ความผูกพันระหว่างคนวัยต่างๆ นอกจากเด็กๆ ในพระราชอุปการะแล้ว ยังมีพระประยูรญาติทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายใน ซึ่งพระราชทานความสนิทสนมและพระมหากรุณาธิคุณโดยถ้วนทั่ว

สารคดีเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ชีวิตครอบครัวของพระองค์

National Academy of Governance

ประเทศมองโกเลีย เข้าพบผู้บริหารสถาบันพระปกเกล้า

เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2567 ดร.ถวิลวดี บุรีกุล รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า นางณัชชาภักดิ์ อมรกุล รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยการเมืองการปกครอง และผู้แทนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 27 (ปปร.27) ให้การต้อนรับ Dr.Khaliunaa E., Senior lecturer จาก Department of Policy and Political Studies, National Academy of Governance ประเทศมองโกเลีย และ Mr.Galdanjamts Batnasan, First Secretary สถานเอกอัครราชทูตมองโกเลีย ประจำประเทศไทย เพื่อหารือแนวทางการพัฒนาการศึกษาอบรม และการศึกษาดูงานระหว่างสองหน่วยงาน รวมทั้งร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านระบบการศึกษา ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของประเทศมองโกเลีย

สถาบันพระปกเกล้า

120 หมู่ 3 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9754 โทรสาร 0-2143-8186

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตที่ 23/2553
ปณฝ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

เหตุที่ขัดข้องนำจ่ายผู้รับไม่ได้

- 1. จ่าหน้าไม่ชัดเจน
- 2. ไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้า
- 3. ไม่ยอมรับ
- 4. ไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า
- 5. ไม่มารับภายในกำหนด
- 6. เลิกกิจการ
- 7. ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- 8. อื่นๆ

ลงชื่อ

หากท่านใดสนใจรับจดหมายข่าวสถาบันพระปกเกล้า กรุณาแจ้งชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ มาตามที่อยู่ด้านบนนี้หรือ E-mail : kpi_newsletter@kpi.ac.th และ Facebook : สถาบันพระปกเกล้า